

REKENKAMER HEEMSTED E

Jaarverslag 2022

Heemstede, januari 2023

Samenstelling 2022:

Coos Appelman, voorzitter

Petra Richters, secretaris

Frans Crul, algemeen lid

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Algemeen	4
2.1	Taken en bevoegdheden	4
2.2	Opvolgonderzoek.....	4
3	Werkwijze.....	5
3.1	Vergaderingen	5
3.2	Onderzoeken	5
3.3	Samenwerking met andere rekenkamer(commissie)s	6
3.4	Communicatie.....	6
4	Onderzoeken in 2022.....	7
4.1	Onderzoek 'Jeugd en De Nieuwe Route'.....	7
4.2	Onderzoek naar Toegankelijkheid	7
4.3	Onderzoek naar Informatiebeveiliging	8
5	Groslijst 2023.....	9
6	Financieel	9

1 Inleiding

De samenstelling van de rekenkamer Heemstede is ongewijzigd ten opzichte van 2021:

- Coos Appelman, voorzitter;
- Petra Richters, secretaris;
- Frans Crul, algemeen lid.

De rekenkamer heeft tot taak onderzoek uit te voeren naar de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. De onderzoeken van de rekenkamer hebben als doel om de raad te adviseren over het gevoerde beleid. Bij de uitoefening van zijn controlerende functie gaat het de raad met name om de vragen: Hebben we bereikt wat we wilden? Hebben we gedaan wat we moesten doen? De rapporten van de rekenkamer zijn zodoende voor de raad een ondersteuning bij zijn kaderstellende en controlerende functie.

In juni 2022 zijn de onderzoeken naar 'Jeugd en De Nieuwe Route' en 'Toegankelijkheid' besproken met de (nieuwe) raadsleden. Daarnaast heeft de rekenkamer daar het voornemen uitgesproken om een onderzoek te starten naar de besteding van de Eneco gelden.

In augustus 2022 heeft de rekenkamer een brief gestuurd met de bevindingen van het onderzoek naar Informatiebeveiliging. De brief is behandeld in de raadsvergadering van 21 december 2022.

In oktober 2022 is er op verzoek van de rekenkamer een gesprek geweest met de burgemeester, gemeentesecretaris en de griffier om te praten over hoe de effectiviteit van de rekenkamer vergroot kan worden.

Met dit jaarverslag legt de rekenkamer verantwoording af over haar werkzaamheden in 2022. Het jaarverslag wordt ter kennisgeving aan de gemeenteraad en aan het college van B&W gestuurd. Het wordt onder de aandacht van de inwoners gebracht door plaatsing op de website van de gemeente en een persbericht.

2 Algemeen

2.1 Taken en bevoegdheden

De rekenkamer is een onafhankelijk orgaan binnen de gemeente Heemstede, belast met en verantwoordelijk voor de begeleiding en sturing van het onderzoek volgens de vastgestelde onderzoeksopzet. De rekenkamer bepaalt de onderwerpen die zij onderzoekt, formuleert de probleemstelling en stelt de onderzoeksopzet vast. De onderzoeksopzet wordt door de rekenkamer ter kennisname aan de raad toegestuurd. Voor de uitvoering van het onderzoek kunnen, met inachtneming van het beschikbare budget, externe personen of bureaus worden ingeschakeld.

De rekenkamer bestaat uit een voorzitter, secretaris en algemeen lid. De taken en bevoegdheden van de rekenkamer zijn beschreven in de Gemeentewet en in de door de gemeenteraad vastgestelde Verordening Rekenkamer Heemstede (december 2019). In deze verordening is ook opgenomen dat de raad per onderzoek een burgerlid kan benoemen.

2.2 Opvolgonderzoek

Het werk van de rekenkamer heeft zin en is effectief als conclusies en aanbevelingen uit haar onderzoeken invloed hebben op het beleid en de uitvoering daarvan in de gemeente. We noemen dat 'doorwerking'. De doorwerking wordt veelal getoetst door middel van een opvolgonderzoek. In 2022 heeft de rekenkamer het onderzoek naar 'Jeugd en de Nieuwe Route' aangeboden dat deels een opvolgonderzoek was na eerdere onderzoeken met betrekking tot participatie.

3 Werkwijze

3.1 Vergaderingen

De rekenkamer vergadert zoveel als nodig en bespreekt de gemeentelijke actualiteit, de lopende onderzoeken en actualiseert de groslijst. De vergaderingen van de rekenkamer zijn besloten en vinden digitaal of in het raadhuis plaats.

De rekenkamer Heemstede is in 2022 11 keer bijeengewees. Daarnaast zijn er overleggen geweest met het onderzoeksbureau B&A in het kader van het in 2022 afgeronde onderzoek naar 'Jeugd en De Nieuwe Route'.

In het raadhuis heeft de rekenkamer op 13 juni 2022 kennis gemaakt met de nieuwe gemeenteraad. Tevens zijn daar de afgeronde onderzoeken naar 'Toegankelijkheid' en 'Jeugd en De Nieuwe Route' gepresenteerd. Ook is er gesproken over het op te starten onderzoek naar de besteding van de Eneco gelden. Er zijn nuttige suggesties opgehaald bij de raadsleden welke zijn meegenomen bij het opstellen van de startnotitie.

Op 13 oktober 2022 heeft er een gesprek plaatsgevonden in het raadhuis met de burgemeester, gemeentesecretaris, twee leden van de rekenkamer en de griffier. Onderwerp van gesprek was hoe de effectiviteit van de werkzaamheden/bevindingen van de rekenkamer te vergroten.

3.2 Onderzoeken

De rekenkamer bepaalt zelf de onderwerpen voor haar onderzoeken. Suggesties voor onderwerpen voor onderzoek kunnen worden voorgedragen door de leden van de rekenkamer, raadsleden en inwoners van de gemeente Heemstede. Deze aangedragen onderwerpen worden opgenomen in een groslijst van potentiële onderzoeken.

Eénmaal per jaar inventariseert de rekenkamer bij de raadsfracties de mogelijke onderwerpen. Op basis van de groslijst en een toetsingskader op basis van maatschappelijke relevantie, aanwezige risico's en toekomstig nut stelt de rekenkamer in januari het onderzoeksplan voor het volgende jaar vast en legt dit -als onderdeel van het jaarverslag- ter kennisneming voor aan de raad.

De rekenkamer voert per jaar minimaal één onderzoek en minimaal één opvolgonderzoek naar een door haar eerder uitgebracht onderzoek uit.

De leden van de rekenkamer treden afwisselend op als projectleider van een onderzoek. De projectleider formuleert vervolgens een onderzoeksopdracht. Die opdracht bestaat uit een startdocument met daarin onder andere de aanleiding, de onderzoeksvragen en het gewenste resultaat. Alvorens de rekenkamer het startdocument met de onderzoeksvragen definitief vaststelt, wordt dit met een vertegenwoordiging van de raad besproken. Na vaststelling door de rekenkamer wordt de onderzoeksopdracht ter kennisneming aan de raad gezonden.

De uitvoering van een onderzoek duurt gemiddeld 3-4 maanden. Daarbij komen dan nog de voorbereiding (circa 2 maanden) en de afrondende werkzaamheden (circa 2 maanden). In totaal dus circa 7 maanden doorlooptijd. Per onderzoek wordt een tijdsplanning gemaakt.

Globaal zijn de volgende stappen te onderkennen:

- Startbijeenkomst;
- Tussenrapportage(s);
- Oplevering conceptonderzoeksrapport;
- Vaststellen conceptonderzoeksrapport;
- Ambtelijk wederhoor;
- Vaststellen onderzoeksrapport;
- Concept eindrapport;
- Bestuurlijk wederhoor;
- Vaststellen eindrapport;
- Aanbieding aan raad / raadscommissie;
- Bespreken met raad / raadscommissie;
- Nazorg.

3.3 Samenwerking met andere rekenkamer(commissie)s

De rekenkamer is lid van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). De NVRK heeft tot doel kennis en ervaring uit te wisselen. Door deze uitwisseling kunnen de leden met goed en onafhankelijk onderzoek bijdragen aan de kwaliteit van het openbaar bestuur. De NVRK houdt jaarlijks een algemene ledenvergadering en een congres.

De rekenkamer is tevens lid van de regionale NVRK-kring Kennemerland. In 2022 is de kring Kennemerland niet bijeen geweest.

3.4 Communicatie

Hoewel de rekenkamer in eerste instantie dient om de raad in haar kaderstellende en controlerende functie te ondersteunen, rekent de rekenkamer het college van B&W, het ambtelijk apparaat en de inwoners van Heemstede ook tot haar doelgroepen.

De communicatie met het college van B&W bestaat met name uit het bestuurlijk wederhoor op het onderzoeksrapport. Na ambtelijk wederhoor om te controleren of de feiten kloppen, wordt aan het college van B&W gevraagd om haar visie op het rapport te geven.

Communicatie met de raad bestaat uit het bespreken van het startdocument en het onderzoeksrapport met aanbevelingen en reactie op bestuurlijk wederhoor. Nadat de ambtelijke en bestuurlijke reacties zijn verwerkt, biedt de rekenkamer het eindrapport aan de gemeenteraad aan. Daarbij doet de rekenkamer het aanbod om, indien gewenst, een toelichting te geven op het onderzoek en eventuele vragen te beantwoorden. De inwoners van Heemstede worden geïnformeerd door het rapport op de gemeentelijke website te plaatsen en er wordt een persbericht uitgebracht.

De rekenkamer heeft haar eigen pagina op de website van de gemeente Heemstede: <https://gemeentebestuur.heemstede.nl/Rekenkamer>. Op deze website zijn onder andere recente onderzoeken, jaarverslagen en het onderzoeksprotocol te vinden.

4 Onderzoeken in 2022

4.1 Onderzoek 'Jeugd en De Nieuwe Route'

In juni 2022 is het onderzoek naar 'Jeugd en De Nieuwe Route' besproken met de (nieuwe) raadsleden.

De belangrijkste conclusies waren:

- De ambities en doelen zijn weinig concreet, streefwaarden ontbreken grotendeels en het doelbereik is daardoor niet goed vast te stellen.
- 'De Nieuwe Route' is een belangrijk vehikel om de ambities te realiseren, maar is voornamelijk bekend bij de gemeente en het CJG.
- 'De Nieuwe Route' blijkt in de praktijk nog beperkt te leiden tot gedeeld eigenaarschap op casusniveau.
- 'De Nieuwe Route' is nog geen drijvende kracht achter niet casus gebonden netwerk samenwerking.
- Participatie door jongeren staat nog in de kinderschoenen.
- De gemeenteraad gaat akkoord met weinig concrete doelen en weet niet goed waarop te kunnen of moeten sturen.

Op basis van deze conclusies zijn de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Vertaal de ambities in concrete doelen en streefwaarden zodat voor de raad, maar ook voor de partners in het veld duidelijk is welke resultaten gewenst zijn.
2. Zet 'De Nieuwe Route' neer als leidende sturingsfilosofie bij alle netwerkpartners (welzijn, jongerenwerk, scholen, sportverenigingen, jeugdzorgaanbieders) en vertaal deze in werk- en resultaatafspraken.
3. Geef een extra impuls aan jongerenparticipatie door hierover met alle netwerkpartners afspraken te maken en betrek de jongeren bij gemeentelijke beleidsontwikkeling en –uitvoering.

Het onderzoek is goed ontvangen en de aanbevelingen zijn omarmd.

4.2 Onderzoek naar Toegankelijkheid

In 2021 heeft de rekenkamer besloten om een kleiner onderzoek te doen naar het thema Toegankelijkheid. In januari 2022 is het rapport met de bestuurlijke reactie aangeboden aan de gemeenteraad.

De belangrijkste conclusies waren:

- Heemstede onderkent Toegankelijkheid als apart issue, maar koppelt daaraan geen separaat en uitgewerkt beleid met meetbare doelstellingen. Conclusies omtrent verbetering zijn dan ook niet te trekken.
- Heemstede ziet het belang van Toegankelijkheid, betreft de Werkgroep Toegankelijkheid bij veel zaken, steunt deze financieel, maar niet altijd op structurele, proactieve basis.
- De Heemstedse politieke partijen en hun vertegenwoordigers in de raad hebben weinig aantoonbare aandacht voor de belemmeringen voor bewoners die geconfronteerd zijn met een levensbrede en levenslange beperking.

Op basis van deze conclusies zijn de volgende aanbevelingen gedaan:

- 1) Formuleer speciale, meetbare doelstellingen omdat het een zeer specifieke, vrij kleine doelgroep betreft met speciale verlangens om volwaardig mee te kunnen doen in de maatschappij.
- 2) Voorzie de raad elk kwartaal van monitoringsinformatie over de doelstellingen zodat zij deze in staat is om, indien nodig, bij te sturen op de speciale doelstellingen.
- 3) Betrek altijd tijdig en ongevraagd ervaringsdeskundigen bij alle zaken die hen direct of indirect aan kunnen gaan.

In haar reactie heeft het college de wens aangegeven om waar mogelijk (meetbare) doelstellingen op te nemen te ondersteunen. Toegankelijkheid maakt volgens het college een integraal onderdeel uit van de brede toegang en dienstverlening in het sociaal domein en verloopt binnen de planning en control cyclus. Een apart monitoringsysteem voor alleen toegankelijkheid heeft mede vanwege de diversiteit van doelgroepen en domeinen niet de voorkeur van het college. Het college hecht wel aan een goede samenwerking met ervaringsdeskundigen en wil hier ook op blijven inzetten.

4.3 Onderzoek naar Informatiebeveiliging

In augustus 2022 heeft de rekenkamer een brief gestuurd met de bevindingen van het onderzoek naar Informatiebeveiliging. De belangrijkste bevindingen waren:

- De gemeente beschikt over een stevig beleid met betrekking tot informatiebeveiliging dat vrijwel alle aspecten van informatiebeveiliging afdekt.
- De raad ontvangt jaarlijks een voortgangsrapport in samengevatte vorm.
- De gemeente voldoet voor ongeveer 60/70% aan de eisen van BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid).
- In de voortgangsrapportage zijn de volgende gebieden onvoldoende:
 - Continuïteit en incidenten: Zorgen voor de continuïteit van onze dienstverlening en het opvolgen van incidenten.
 - Informatiesystemen: Veilige omgang met informatiesystemen en afspraken hierover maken met onze leveranciers.
- Er wordt een zogenaamde GAP analyse gemaakt met openstaande issues.
- In 2021 is er een bewustwordingsplan geïmplementeerd.

De volgende aanbevelingen zijn gedaan:

- Los de openstaande issues volgens BIO op of leg uit waarom de issues niet relevant zijn ('comply or explain'), kortom maak de omgang met de openstaande issues transparant, ook voor de raad.
- Blijf aandacht geven aan bewustwording bij medewerkers en denk na over eventuele maatregelen voor medewerkers die lichtvaardig/slordig omgaan met (privacygevoelige) informatie.
- Zorg dat informatiebeveiliging onderdeel is van ieder proces en dat de proceseigenaar op de hoogte is van zijn/haar verantwoordelijkheden in deze.
- Stel een crisisplan op.
- Zorg dat de fysieke toegangsbeveiliging beter wordt geborgd, bijvoorbeeld door beperkte toeg jaarlijkse actualisatie van rechten.

In de raadsvergadering van 21 december 2022 heeft de gemeenteraad de aanbevelingen uit het onderzoek overgenomen.

5 Groslijst 2023

De rekenkamer inventariseert onderwerpen die mogelijk voor onderzoek in aanmerking kunnen komen in de zogenaamde groslijst en actualiseert deze lijst elke jaar.

In 2023 start de rekenkamer een onderzoek naar de besteding van de Eneco gelden. Na de zomer zal de rekenkamer een opvolgonderzoek uit gaan voeren naar de sturing op duurzaamheidsdoelstellingen. Daarnaast wordt in het najaar een onderzoek voorbereid naar Plein 1. Dit onderzoek wil de rekenkamer begin 2024 uit laten voeren.

We nodigen iedereen uit om onderwerpen voor de groslijst aan te dragen.

6 Financieel

De rekenkamer beschikt over een eigen budget dat jaarlijks wordt vastgesteld door de gemeenteraad via de begroting. Voor 2022 is het budget vastgesteld op € 34.400.

Hieronder worden de uitgaven verantwoord:

	Begroting 2022	Realisatie 2022	Verschil
Vergoeding voorzitter, secretaris en algemeen lid	6.500	6.000	500
Contributies en lidmaatschappen	400	395	5
Onderzoek	27.500	4.570	22.930
Totaal	34.400	10.965	23.435